

ВПЛИВ КРИЗОВИХ ЯВИЩ НА ТУРИСТИЧНУ ДІЯЛЬНІСТЬ УКРАЇНИ

Агєсва І.В., канд. екон. наук, доц.
Таврійський державний агротехнологічний
університет ім. Дмитра Моторного,
м. Запоріжжя, Україна

Туризм є потужною світовою індустрією, де задіяні безліч людей, основні засоби, великі капітали. Туризм відіграє важливу роль у багатьох країнах, що розвиваються.

Специфіка туристичної діяльності полягає в її залежності від різноманітних економічних, політичних, соціокультурних та природних чинників, що створює надзвичайно вразливий характер галузі перед можливими кризовими явищами. Нещодавні глобальні події, такі як економічні кризи, епідемії, природні катастрофи та політичні нестабільності, глибоко вплинули на туристичну діяльність у різних країнах, включаючи Україну.

Сьогодні Міжнародний туризм відновлюється після пандемії. Однак темпи відновлення залишаються нерівномірними в різних регіонах світу. За даними Всесвітньої туристичної організації (UNWTO) міжнародний туризм у січні-липні 2023 року відновився на 84% від рівня допандемійного 2019 року. Із січня по липень 2023 р. було здійснено 700 млн туристичних поїздок, а це на 43% більше, ніж за аналогічний період 2022 р. [1].

Туристична індустрія України, як і міжнародна, зазнала втрат через пандемію COVID-19. Але крім цього втрати були із-за анексії Криму, окупації частини територій в Донецькій та Луганській областях у 2014 році, а особливо постраждала через повномасштабне вторгнення російської федерації. Світові втрати в туристичні індустрії через війну в Україні оцінюють в \$14 мільярд.

Війна в Україні має широкий вплив на прикордонні країни, опосередковано впливаючи на туризм за іншими напрямками східної Європи. Багато туристів, після початку війни, скасували свої бронювання в таких країнах, як Латвія, Польща, Естонія, Угорщина та Румунія [2].

Дані рис. 1 показують, наскільки відчутними стають для туризму негативні фактори. В Україні за 2011–2022 рр. кількість туристів змінюється циклічно. Кількість виїзних туристів стрімко зростала до 2019 р., а потім значно знижується. У період 2011–2013 рр. кількість іноземних туристів, котрі відвідували України зростала помірними

темпами. У 2013 р., до початку російсько-української війни склала 24,7 млн осіб, а вже у 2014 р. цей показник скоротився вдвічі [3].

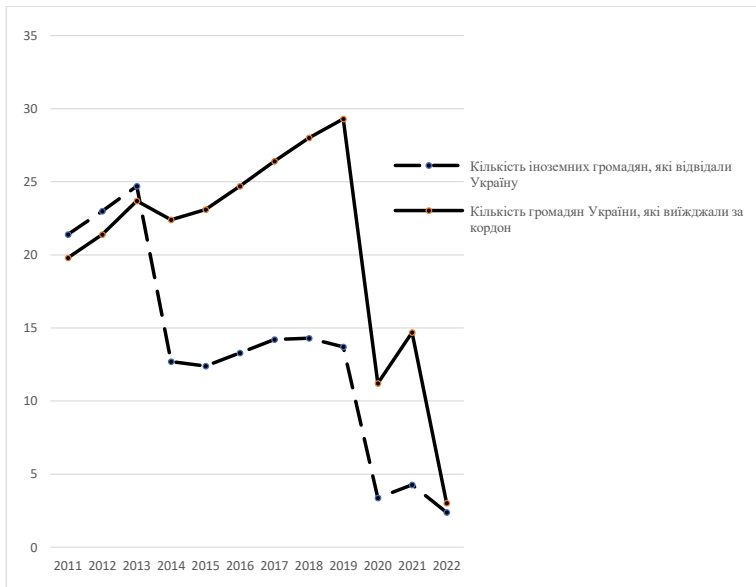

Рис. 1. Динаміка туристичних потоків в Україні за 2011–2022 рр. (млн осіб)

Джерело: [1,3]

На функціонування туристичної індустрії в Україні мають вплив не лише в'їзні та виїзні туристичні потоки, а і діяльність туроператорів та турагентів.

За даними Державної служби статистики України в 2021 році налічувалося 2862 туроператорів та турагентів [3]. Якщо порівнювати ці значення з 2011 роком, то їх кількість в цілому скоротилася на 35%. За даними Національної туристичної організації України у 2022 р. кількість туристичних операторів та агентів ще різко скоротилася (рис. 2).

Аналізуючи дані щодо кількості туристів які купували путівки у турагенств та туроператорів, то їх кількість в 2020 році була на 11,0 % менше ніж у 2011 році, а в порівнянні з 2019 роком на 63,2%. Найбільша частка туристів подорожували з метою відпочинку, що складає 96,14% [3].

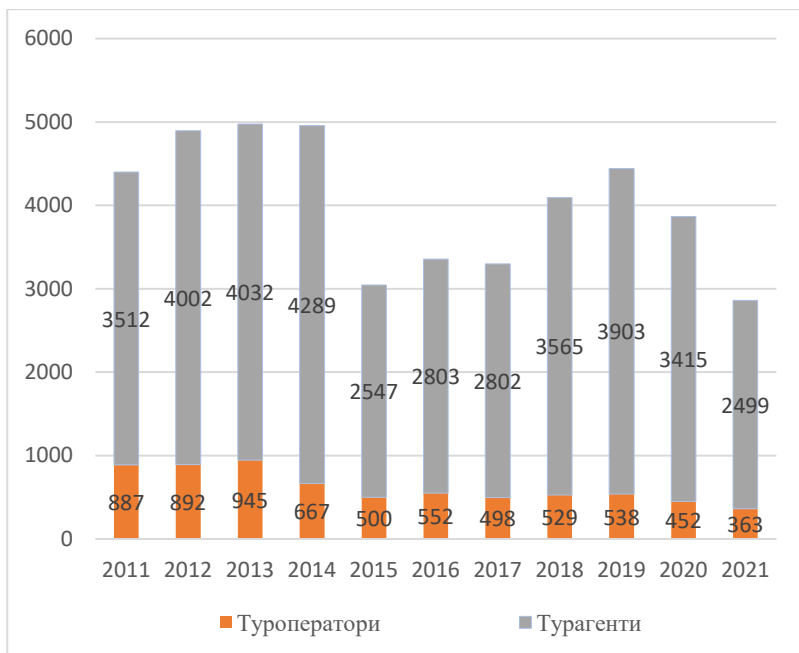

Рис. 2. Кількість суб'єктів туристичної діяльності в Україні в 2011–2021 рр., од.

Джерело: [3]

Розглядаючи дані щодо кількості туристів які купували путівки у турагенствах та туроператорів, то їх кількість в 2020 році була на 11,0% менше ніж у 2011 році, а в порівнянні з 2019 роком на 63,2%. Найбільша частка туристів подорожували з метою відпочинку, що складає 96,14% [3].

Туристи потребують належне розміщення у колективних закладах. Найбільша кількість колективних засобів розміщування в Україні була у 2013 році і вона склала 6411 одиниць. Після 2013 р. їх кількість зменшувалась, але у 2019 році порівняно з 2018 р. збільшилися на 1220 одиниць. Через активні військові дії у 2022 році кількість колективних засобів розміщування зменшилася на 1852 одиниці у порівнянні із 2021 роком [4].

Бойові дії не тільки перешкоджають розвитку туризму, а й винищують туристичні ресурси. За два роки повномасштабного вторгнення втрати завдані сфері туризму в Україна склали \$4,4 млрд. Від початку військової агресії росіянами здійснено злочини проти

культурної спадщини України. Серед них: 1804 об'єктів культури, 348 релігійних споруд та 164 об'єктів туризму [5]. На жаль, ці цифри зростають.

У 2022 році туристична індустрія України лише два місяця працювала, а потім все призупинилося. Але в 2023 рік туристична індустрія стала відновлюватися. Так, за три місяці 2024 року представники туристичної галузі сплатили до бюджету 616 млн 391 тис. грн. А це більше на 61% ніж за аналогічний період у 2023 році. За 2021 рік в бюджет надійшло 629 млн 135 тис. грн [6].

Отже, вплив кризових явищ на туристичну діяльність України є складною проблемою, яка вимагає комплексного підходу. Економічні, політичні та природні фактори можуть значно вплинути на потік туристів та розвиток туристичної інфраструктури. Заходи, які спрямовані на мінімізацію негативних наслідків, включаючи диверсифікацію пропозицій, маркетингові заходи та інфраструктурні рішення, можуть допомогти Україні подолати труднощі та зберегти свою привабливість для туристів у майбутньому.

Список використаних джерел

1. UNWTO. Tourism set to return to pre-pandemic levels in some regions in 2023. URL: <https://www.unwto.org/taxonomy/term/347> (дата звернення: 26.10.2024).

2. Скасування броней та турів. Як війна в Україні вплинула на туризм у сусідніх країнах URL: <https://www.rbc.ua/ukr/travel/otmeny-broney-turov-voyna-ukraine-povliyala-1659994788.html> (дата звернення: 26.10.2024).

3. Державна служба статистики. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2019/tyr/tyr_dil/arch_tyr_dil.htm (дата звернення: 27.10.2024).

4. Національна туристична організація України. Туристичний барометр України 2021-2022. URL: <https://nto.ua/assets/files/ntou-statistics-barometerposter-2021-2022.pdf> (дата звернення: 27.10.2024).

5. Олеськів М. Публічний звіт Голови Державного агентства розвитку туризму України за 2023 рік. URL: https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/17-civik-2018/zvit2023/zvit_DART_2023.pdf (дата звернення: 27.10.2024).

6. Офіційний сайт. Державне агентство розвитку туризму України. URL: <https://www.tourism.gov.ua/> (дата звернення: 27.10.2024).